

Rekabet Kurumu Başkanlığından,  
**REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2014-5-65 (Soruşturma)  
Karar Sayısı : 16-05/117-52  
Karar Tarihi : 18.02.2016

**A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK  
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN,  
Doç. Dr. Tahir SARAÇ, Kenan TÜRK

**B. RAPORTÖRLER** : Murat AYBER, Cihan BİLAÇLI, Halil İbrahim GÜLEROĞLU

**C. BAŞVURUDA BULUNAN** : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

**D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILANLAR:**

1- Çakılsan Yapı Mal. Taş. İnş. Taah. Hafr. San. ve Tic. Ltd. Şti.  
2- Çetin Nakl. Yakıt San. ve Tic. Ltd. Şti.  
3- Dostlar Kum Çakıl İnş. Müt. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.  
4- Magtaş Mad. İnş. Pet. Ür. Oto. Taş. Ürt. San. ve Tic. Ltd. Şti.  
5- Ramazan Çetin Teknik Hazır Beton Ortaklığı  
Temsilcileri: Av. Akın BALCI  
Beştepe Mahallesi Merhale Caddesi No: 8/4 Beştepe, Ankara

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Ramazan Çetin Teknik Hazır Beton Ortaklığı ile bu ortaklığın kuruluşuna iştirak eden Çakılsan Yapı Mal. Taş. İnş. Taah. Hafr. San. ve Tic. Ltd. Şti., Çetin Nakl. Yakıt San. ve Tic. Ltd. Şti., Dostlar Kum Çakıl İnş. Müt. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti., Magtaş Mad. İnş. Pet. Ür. Oto. Taş. Ürt. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Sinop ilinde hazır beton üretimi alanında faaliyet gösteren Magtaş Mad. İnş. Pet. Ür. Oto. Taş. Ürt. San. ve Tic. Ltd. Şti. (BOYABAT BETON), Dostlar Kum Çakıl İnş. Müt. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti. (GÜNEŞ BETON), Çetin Nakliyat Yakıt San. ve Tic. Ltd. Şti. (ÇETİN BETON) ve Çakılsan Yapı Mal. Taş. İnş. Taah. Hafr. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin (ÇAKILSAN BETON) aralarında anlaşarak Temmuz ayında yaklaşık 110 TL olan hazır beton fiyatlarını 155 TL seviyesine çıkarttıkları ve Sinop ili dışından gelen nakliye araçlarının hizmet vermesini engelledikleri iddia edilmiştir.
- (3) Şikâyet konusunun daha iyi tanımlanabilmesi için raportörlerce 17.02.2015 tarihinde şikâyetçi ile yapılan görüşmede şikâyetçi tarafından, BOYABAT BETON, GÜNEŞ BETON, ÇETİN BETON ve ÇAKILSAN BETON'un birlikte Ramazan Çetin Teknik Hazır Beton Ortaklığı (TEKNİK BETON) adı altında bir şirket kurduğu ve faaliyetlerini bu şirket aracılığıyla devam ettirdiği ifade edilmiştir.
- (4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 26.12.2014 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 19.01.2015 tarih ve 2014-5-65/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 29.01.2015 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek 15-05/63-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

- (5) Yapılan önaraştırma sonucunda hazırlanan 18.03.2015 tarih ve 2014-5-65/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, 26.03.2015 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 15-13/184-M sayı ile tarafların üretim unsurlarını birbirinin kullanımına tahsis etmelerinin ve bu amaçla ortaklık kurmalarının, koordinasyona yol açarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu amaç ve/veya etkisinin bulunup bulunmadığının tespitine yönelik olarak aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca TEKNİK BETON ile bu ortaklığın kuruluşuna iştirak eden ÇETİN BETON, ÇAKILSAN BETON, GÜNEŞ BETON ve BOYABAT BETON hakkında soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (6) Soruşturma açılmasına ilişkin kararın ardından anılan teşebbüslere bildirimler, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 13.05.2015 tarihli yazılarla yapılmış ve soruşturma taraflarının birinci yazılı savunmaları yasal süresi içinde 16.06.2015 tarih ve 2888 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (7) Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan 28.09.2015 tarih ve 2014-5-65/SR sayılı Soruşturma Raporu ve ekleri Kanun'un 45. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Kurul üyeleri ile ilgili taraflara tebliğ edilmiş ve soruşturma taraflarının ikinci yazılı savunmaları talep edilmiştir. Tarafların ikinci yazılı savunmaları yasal süresi içerisinde, 30.10.2015 tarih ve 5064 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (8) 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca, Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan ek yazılı görüş taraflara gönderilmiştir. Tarafların 3. yazılı savunmaları Kurum kayıtlarına 18.12.2015 tarih ve 6028 sayı ile intikal etmiştir. 11.02.2016 tarihinde yapılan sözlü savunma toplantısının ardından Kurul, 18.02.2016 tarihli toplantısında, 16-05/117-52 sayı ile nihai kararını vermiştir.
- (9) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
1. TEKNİK BETON oluşumunun ve TEKNİK BETON vasıtasıyla yürütülen ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmasının, ilgili pazarda yoğunlaşma derecesini büyük oranda artırarak fiyatların ve üretim miktarının koordine edilmesine yol açtığı veya açacağı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği,
  2. Soruşturma konusu TEKNİK BETON oluşumuna ve TEKNİK BETON vasıtasıyla yürütülen ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmasına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartları taşımadığı için bireysel muafiyet tanınamayacağı,
  3. Anılan teşebbüslere 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 2. fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" (Yönetmelik) uyarınca idari para cezası verilmesi gerektiği,
  4. TEKNİK BETON'un mevcut hissedarlık ve kontrol yapısının, ilgili pazarın nitelikleri gereği, taraflar arası koordinasyona yol açma ihtimalinin yüksek olması nedeniyle rekabetçi endişeleri giderecek şekilde değiştirilmesinin veya TEKNİK BETON oluşumunun sonlandırılmasının uygun olacağı,
  5. Ramazan Çetin Teknik Hazır Beton Ortaklığı adi şirketinin oluşumunun karar alma mekanizmasında sürekli ve istikrarlı çoğunluğun olmaması nedeniyle ortaklaşa kontrol edilmediği, bunun neticesinde "ortak girişim" olarak kabul edilemeyeceği ve dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında işlem tesis edilmesine gerek olmadığı,
- ifade edilmektedir.

- (10) Raportör Murat AYBER tarafından sunulan karşı görüşte; TEKNİK BETON'un kuruluşu ve işleyişi esnasında ortakları arasında koordinasyon doğurmak suretiyle rekabetin kısıtlanması yahut ortadan kaldırılması sonucunu doğurmadığı, bu nedenle para cezası tatbikine yer olmadığı; buna karşılık söz konusu oluşumun 4054 sayılı Kanun hükümlerine tam olarak uyarlı olmadığı ve muafiyet süresinin dolmasına 6 ay kalan tarihe denk gelen 01.03.2017 tarihine kadar hissedarlık ve yönetim yapısında nasıl bir değişiklik yapılacağına ilişkin bir planın Rekabet Kurumuna tevsik edilmesinin gerekli görüldüğünün taraflara tebliğ edilmesinin yerinde olacağı; bu koşullarda TEKNİK BETON'un kuruluşu tarihinden itibaren üç yıl süre ile (01.09.2017 tarihine kadar) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyetten yararlanabileceği ifade edilmiştir.

## **I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**

### **I.1. Hakkında Soruşturma Yürütülen Teşebbüsler**

#### **I.1.1. Çakılsan Yapı Malz. Taş. İnş. Taah. Hafr. San. ve Tic. Ltd. Şti. (ÇAKILSAN BETON)**

- (11) Yılmaz YAZICI'nın %51, Gülbeyaz YAZICI'nın %40 ve Uğur YAZICI'nın %9 oranda pay sahibi olduğu ÇAKILSAN BETON, 2013 yılının Ağustos ayında kurulmuştur. Üretim tesisi Erfelek ilçesinde bulunan teşebbüsün hazır beton faaliyetinin yanında kum ocağı da bulunmaktadır.

#### **I.1.2. Çetin Nakli. Yakıt San. ve Tic. Ltd. Şti. (ÇETİN BETON)**

- (12) Ramazan ÇETİN'in %30, Bayram ÇETİN'in %24, Muzaffer ÇETİN ve Seyit Ali ÇETİN'in %23'er oranda pay sahibi olduğu ÇETİN BETON, 2013 yılının Nisan ayında Sinop ilinin Merkez ilçesinde kurulmuştur. Hazır beton faaliyetinin yanında akaryakıt sektöründe de faaliyet göstermektedir.

#### **I.1.3. Dostlar Kum Çakıl İnş. Müt. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti. (GÜNEŞ BETON)**

- (13) Güneş Beton markası altında Boyabat ilçesinde faaliyet gösteren GÜNEŞ BETON'un %99,5 oranında hissesi Mustafa Şükrü GÜNEŞ'e, %0,5 oranında hissesi ise Cansu Güneş YAZGAN'a aittir. Boyabat ilçesinde bulunan üretim tesisinin yanında, Gerze ilçesinde 2014 yılında faaliyete başlayan bir üretim tesisi daha bulunmaktadır.

#### **I.1.4. Magtaş Mad. İnş. Pet. Ür. Oto. Taş. Ürt. San. ve Tic. Ltd. Şti. (BOYABAT BETON)**

- (14) İrfan MAVİŞ'in %75, Mustafa MAVİŞ'in %25 oranında hisse sahibi olduğu BOYABAT BETON, 2012 yılından itibaren Boyabat Beton markası altında faaliyetini sürdürmektedir<sup>1</sup>. Sinop ilinin Boyabat ve Merkez ilçelerinde üretim tesisleri bulunan teşebbüsün hazır beton sektöründen farklı olarak inşaat, müteahhitlik gibi alanlarda da faaliyetleri bulunmaktadır.

#### **I.1.5. Ramazan Çetin Teknik Hazır Beton Ortaklığı (TEKNİK BETON)**

- (15) 02.09.2014 tarihinde kurulan TEKNİK BETON'da Ramazan ÇETİN, Gülbeyaz YAZICI, Mustafa MAVİŞ ve GÜNEŞ BETON'un %25'er oranda hissesi bulunmaktadır. Teşebbüs, Sinop ilinin Merkez ilçesinde yerleşiktir.

<sup>1</sup> BOYABAT BETON'un ortaklık yapısı soruşturmanın başladığı dönemde farklı bir yapıdadır. İlk yapıda teşebbüsün hisselerinin %50'si Muhsin GÜRSAÇTI'ya, %25'i İrfan MAVİŞ'e, %25'i ise Mustafa MAVİŞ'e aittir. 06.05.2015 tarihli 8814 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer verildiği üzere 24.04.2015 tarihli Ortaklar Kurulu kararı ardından BOYABAT BETON, yukarıda yer verilen ortaklık yapısına ulaşmıştır.

## I.2. İlgili Pazar

### I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (16) Hazır beton; belirli oranlarda çimento, doğal veya yapay agrega, su ve belli katkı malzemelerinin mikserle karıştırılması yöntemiyle üretilen bir inşaat malzemesidir. Hazır beton ürünleri, kullanım amaçları bakımından C14, C16, C18, C20, C25 ve C25+ gibi alt kategorilere ayrılabilir de, alt ürün grupları arasında yüksek arz ikamesi bulunmaktadır. Rekabet Kurulunun konuya ilişkin önceki kararları<sup>2</sup> da dikkate alınarak, söz konusu ürünlere ilişkin alt ürün pazarlarının ayrıca tanımlanmasına gerek olmadığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede ilgili ürün pazarı "hazır beton pazarı" olarak tanımlanmıştır.

### I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (17) Hazır beton kısa süre içinde kullanılma zorunluluğu bulunan, stoklanamayan, yüksek taşıma maliyetleri olan, belirli bir sürenin geçmesi halinde kullanılabilmesi için gerekli özelliklerini kaybeden, uzun mesafeli taşınması teknik ve ekonomik açıdan mümkün olmayan bir üründür. Sözü edilen özellikleri ve yüksek taşıma maliyetleri nedeniyle hazır beton, üretildiği santralden yaklaşık 50 km. uzaklığa kadar taşınabilmektedir. Ancak bu mesafe, yol, iklim ve doğa koşullarına göre değişebilmektedir. Bu noktada belirleyici olan unsur, hazır betonun üretimi sonrasında geçen süredir. Hazır betonun tesiste transmiksere yüklenmesi, tesisten transmiksere ile inşaat alanına ulaştırılması, müşteri tarafından teslim alınması ve pompa aracılığıyla kalıba yerleştirilmesi süreçlerinde geçen zamanın kritik eşik süre olan iki saatin altında tutulması, hazır betondaki kıvam ve işlenebilirlik kayıplarının önüne geçilebilmesi noktasında önem arz etmektedir.
- (18) Dolayısıyla ilgili coğrafi pazarın belirlenmesinde esas alınacak kriter temel olarak, hazır betonun en fazla iki saat içinde tüketilme zorunluluğu ve yaklaşık 50 km mesafeye kadar taşınabiliyor olma özellikleridir. Öte yandan, 50 km.'lik mesafe kıstası her durumda geçerli olmayıp yol ve iklim koşullarına göre değişebilse de, Kurul'un çeşitli kararlarında<sup>3</sup>, tesisten itibaren 50 km. yarıçapında bir daire belirlenerek bu alan coğrafi pazar olarak tespit edilmiş ve genel olarak ilgili coğrafi pazar il, merkez ilçeler ya da belirli ilçeler bazında belirlenmiştir.
- (19) Dosya konusu iddialar Sinop ilinin Merkez ve Boyabat ilçelerinde faaliyet gösteren teşebbüslere ilişkindir. Soruşturma kapsamında teşebbüslerden edinilen bilgilerden, Merkez, Erfelek ve Gerze ilçelerinde üretim tesisi bulunan teşebbüslerin ancak bu ilçeler arasında hazır beton satışı yapabildiği anlaşılmaktadır. Tesislerin bulunduğu bölgenin dağlık ve engebeli yapısı hazır beton nakliyesini zorlaştırmakta, bu nedenle bölgedeki tesislerden diğer ilçelere satış yapılamamakta veya oldukça az miktarda yapılabilmektedir. Bununla birlikte, bu hususa benzer bir şekilde, Boyabat ilçesinde üretim tesisi bulunan teşebbüslerin, coğrafi koşulların daha elverişli olması nedeniyle, oldukça büyük oranda Boyabat, Durağan ve Saraydüzü ilçeleri ve çevresine satış yapabildiği tespit edilmiştir.

<sup>2</sup> 01.10.2014 tarihli ve 14-37/703-311 sayılı, 30.06.2015 tarihli ve 15-27/299-84 sayılı, 09.07.2015 tarihli ve 15-29/433-166 sayılı kararlar.

<sup>3</sup> 18.12.2008 tarih ve 08-73/1156-450 sayılı, 20.10.2008 tarih ve 08-61/998-390 sayılı, 28.08.2012 tarih ve 12-42/1321-434 sayılı, 17.09.2013 tarih ve 13-54/755-315 sayılı, 16.04.2014 tarih ve 14-15/268-112 sayılı, 03.09.2014 tarih ve 14-30/616-268 sayılı, 13.08.2014 tarih ve 14-28/562-243 sayılı kararlar.

- (20) Dolayısıyla, aşağıda yer alan, soruşturmaya taraf teşebbüslerin hazır beton tesislerinin ilçe merkezlerine uzaklıklarını gösterir tablo ve Sinop ilinin coğrafi şartları göz önünde bulundurularak ilgili coğrafi pazar “Sinop ili Merkez, Erfelek ve Gerze ilçeleri” ve “Sinop ili Boyabat, Durağan ve Saraydüzü ilçeleri” olmak üzere iki ayrı pazar olarak tanımlanmıştır<sup>4</sup>.

Tablo 1: Soruşturmaya Taraf Teşebbüslerin Hazır Beton Tesislerinin İlçe Merkezlerine Uzaklıkları (Km)

İlçeler	ÇETİN BETON	ÇAKILSAN BETON	BOYABAT BETON (Merkez)	GÜNEŞ BETON (Merkez)	BOYABAT BETON (Boyabat)	GÜNEŞ BETON (Boyabat)
Merkez	26,3	7,9	16,9	21,5	84,6	80,8
Erfelek	29,5	8,3	20,0	24,7	87,8	84,0
Gerze	20,6	24,6	15,0	8,8	78,8	75,0
Ayancık	67,5	46,2	58,0	62,6	62,3	83,8
Dikmen	67,7	71,7	62,0	56,0	85,3	60,9
Boyabat	52,7	58,0	58,8	63,7	20,8	6,3
Türkeli	93,8	72,6	84,3	89,0	86,1	108,0
Saraydüzü	74,2	94,7	80,2	85,2	42,3	24,9
Durağan	79,1	99,7	85,0	90,1	47,2	22,8

Kaynak: maps.google.com

### I.3. Dosya Kapsamında Yapılan Tespitler

- (21) Yapılan yerinde incelemeler esnasında edinilen bilgilerden, TEKNİK BETON oluşturulmadan önce Sinop ili Merkez coğrafi pazarında yalnızca ÇETİN BETON, ÇAKILSAN BETON ve BOYABAT BETON’un hazır beton üretim tesisinin bulunduğu ve bu tesislerin faal olduğu anlaşılmaktadır. 2014 yılının Eylül ayında TEKNİK BETON’un oluşturulmasının ardından, Kasım ayında, GÜNEŞ BETON aynı coğrafi pazarda bir adet hazır beton üretim tesisinin kurulmasını gerçekleştirmiştir. Ayrıca, 2015 yılının Mart ayından itibaren, aynı coğrafi pazarda “Gerçek Beton” markasıyla Gerçek Beton ve Nakliyat Ticaret Ltd. Şti. (GERÇEK BETON) faaliyete geçmiştir.
- (22) Diğer ilgili coğrafi pazarı oluşturan Boyabat ilçesinde yalnızca, soruşturmaya taraf teşebbüslerden BOYABAT BETON ile GÜNEŞ BETON’un hazır beton üretim tesisinin bulunduğu ve faal olduğu anlaşılmaktadır. Soruşturmaya taraf teşebbüsler dışında Ayancık ilçesinde yalnızca Sinop Beton İnş. Mad. Müh. Nak. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti. unvanlı hazır beton üreticisi bulunmaktadır. Diğer ilçelerde faaliyet gösteren başka hazır beton üreticisi tespit edilememiştir.

<sup>4</sup> “Sinop ili Merkez, Erfelek ve Gerze ilçeleri” ilgili coğrafi pazarı, kararın ilerleyen kısımlarında “Merkez ilçesi” coğrafi pazarı; “Sinop ili Boyabat, Durağan ve Saraydüzü ilçeleri” ilgili coğrafi pazarı “Boyabat ilçesi” coğrafi pazarı olarak ifade edilmektedir.

### I.3.1. TEKNİK BETON'a İlişkin Yapılan Tespitler

- (23) Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden, TEKNİK BETON'un, Sinop ilinin Merkez ilçesinde faaliyet gösteren ÇETİN BETON ortaklarından Ramazan ÇETİN ve ÇAKILSAN BETON ortaklarından Gülbeyaz YAZICI ile Boyabat ilçesinde faaliyet gösteren BOYABAT BETON ortaklarından Mustafa MAVİŞ ve GÜNEŞ BETON tarafından Sinop ilinin Merkez ilçesinde 02.09.2014 tarihinde kurulduğu anlaşılmaktadır. Ortaklık Sözleşmesinin 1. maddesine göre TEKNİK BETON'un ortaklık yapısı ve ortakların Sinop ilinde hazır beton sektöründe faaliyet gösteren kurulu teşebbüslerde bulunan hisse oranları, aşağıda Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2: TEKNİK BETON Hissedarlarının Kurulu Teşebbüslerdeki ve TEKNİK BETON'daki Hisse Oranları

Ortak Adı	Hissedarı Olduğu Kurulu Teşebbüs	Kurulu Teşebbüslerde Sahip Olduğu Hisse Oranı (%)	TEKNİK BETON Hisse Oranı (%)
Ramazan ÇETİN	ÇETİN BETON	30	25
Gülbeyaz YAZICI	ÇAKILSAN BETON	40	25
Mustafa MAVİŞ	BOYABAT BETON	25	25
GÜNEŞ BETON	(Tüzel Kişilik)	-	25
Toplam			100

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgi ve belgeler

- (24) TEKNİK BETON Sinop Merkez coğrafi pazarında kendi namına hazır beton üretimi, pazarlama ve dağıtımını yapmaktadır. Bu faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için TEKNİK BETON adına Sinop Merkez coğrafi pazarında yeni bir yatırım yapılmamıştır. Faaliyetler TEKNİK BETON ortaklarının kurulu teşebbüslerde hâlihazırda var olan üretim ve dağıtım imkânlarının kiralanması ya da fiilen kullanılması ile gerçekleştirilmektedir.
- (25) TEKNİK BETON hazır beton üretimini gerçekleştirmek üzere ÇETİN BETON'un Merkez ilçesinde bulunan tek beton üretim santralini 25.08.2014 tarihinde imzalanan kira sözleşmesi ile beş yıllığına kiralamıştır. Bununla birlikte dosya kapsamında ÇAKILSAN BETON'un aynı coğrafi pazarda bulunan tesisinde TEKNİK BETON adına fason üretim yapılmakta olduğu bilgisi yer almaktadır. Ancak buna yönelik herhangi bir sözleşme bulunmamasının yanı sıra ne kadar süreceğine ilişkin bir bilgi de sunulmamıştır. Ayrıca teşebbüs yetkililerince ihtiyaç olması halinde ortaklara ait aynı coğrafi pazarda bulunan diğer hazır beton tesislerinden beton temin edilerek müşterilerinin ihtiyacının karşılandığı, böyle durumlarda alınan beton için maliyetinin yanında "santral çalışması" adı altında metreküp başına (.....) TL hizmet bedeli ödendiği ifade edilmiştir. Nitekim GÜNEŞ BETON'un TEKNİK BETON'un oluşturulmasından kısa bir süre sonra, aynı coğrafi pazarda kendi imkânlarıyla kurduğu üretim tesisinde oldukça büyük oranda TEKNİK BETON'a "santral altı" üretim yaptığı anlaşılmaktadır. TEKNİK BETON tarafından ayrıca ÇETİN BETON'a ait 8; ÇAKILSAN BETON'a ait (.....); GÜNEŞ BETON'a ait (.....); BOYABAT BETON'a ait (.....) beton mikseri 03.09.2014 tarihinde imzalanan sözleşmeler ile 3 yıllığına kiralanmıştır.

- (26) Soruşturma sürecinde elde edilen bilgi ve belgelerden, Sinop Merkez coğrafi pazarında bulunan BOYABAT BETON'a ait üretim tesisi ile GÜNEŞ BETON'un TEKNİK BETON'un oluşturulmasından kısa bir süre sonra, aynı coğrafi pazarda kendi imkânlarıyla kurduğu üretim tesisinde, soruşturma süresi boyunca, birtakım nedenlerle kendi namlarına üretim yapılamadığı anlaşılmıştır. Dosya kapsamında yer alan bilgilere göre, BOYABAT BETON'a ait ilgili tesise yönelik olarak 17.09.2014 tarihinde saldırı gerçekleştirilmiş ve tesis üretim yapılamaz hale gelmiştir. Bahse konu tesis 19.11.2014 tarihinde tekrar faaliyete geçirilmiş, fakat kısa bir süre sonra yaşanan pompa arızası nedeniyle 2015 yılının Ağustos ayına kadar üretim yapılamamıştır. GÜNEŞ BETON'a ait ilgili üretim tesisinde, TEKNİK BETON'a "santral altı" üretim yapılmasına rağmen, kendi namına faaliyet gerçekleştirilememesinin nedeni olarak "G Belgesi" olarak tabir edilen gezici sevk ve satış yapma izinlerinin tamamlanamaması gösterilmiştir. Bunun yanında santraldeki eksikliklerin giderildiği, ancak Sinop ilinde turizm mevsimi nedeniyle inşaat yapılmadığından tam olarak faaliyet gösteremediği; ancak kış mevsiminde tam teşekküllü olarak çalıştırılacağı ifade edilmiştir. Yukarıda yer verilen bilgilere ek olarak, her iki teşebbüsün de Sinop Boyabat coğrafi pazarında bulunan hazır beton üretim tesislerinde kendi namlarına tam teşekküllü olarak faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.
- (27) TEKNİK BETON'un oluşturulmasından önce var olan ve oluşturulmasının ardından Sinop Merkez coğrafi pazarında oluşan fiili durum aşağıda yer alan Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3: TEKNİK BETON'un Oluşturulmasının Öncesi ve Sonrasında Sinop Merkez Coğrafi Pazarı

Teşebbüsler	TEKNİK BETON Oluşturulmadan Önce		TEKNİK BETON Oluşturulduktan Sonra	
	Tesis	Hazır Beton Faaliyeti	Tesis	Hazır Beton Faaliyeti <sup>5</sup>
ÇAKILSAN BETON	Var	Tam teşekküllü	Var	Kendi namına yok; sözleşmeye dayanmadan TEKNİK BETON adına üretim yapılmaktadır.
ÇETİN BETON	Var	Tam teşekküllü	Var	Kendi namına yok; üretim araçları TEKNİK BETON'a kiralanmıştır.
BOYABAT BETON	Var	Tam teşekküllü	Var	Kendi namına yok; saldırı ve arıza nedeniyle tesis kullanılmamaktadır.
GÜNEŞ BETON	Yok	Oldukça sınırlı	Var	Kendi namına yok; belge eksikliği nedeniyle TEKNİK BETON'a santral altı üretim yapılmaktadır.

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgi ve belgeler

### 1.3.2. Teşebbüslerin Hazır Beton Satışlarına İlişkin Tespitler

#### 1.3.2.1. Merkez Pazarına Yapılan Satışlara Yönelik Tespitler

- (28) Sinop ilinde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin aynı faaliyeti göstermek üzere kurulan yeni bir hazır beton üreticisinde hissedar olmaları, piyasadaki fiyat, arz miktarı gibi parametrelerin incelenmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu çerçevede, kararın bu bölümündeki analizlerde fiyat ve miktar verilerine yönelik dönemsel karşılaştırmalar Ocak 2013-Haziran 2015 tarihleri baz alınarak yapılmıştır. Üretim miktarları ile fiyat hareketleri aylık ağırlıklı ortalama fiyatlar bazında C25/30 türü hazır beton ürünü<sup>6</sup> kıstas alınarak yapılmıştır.

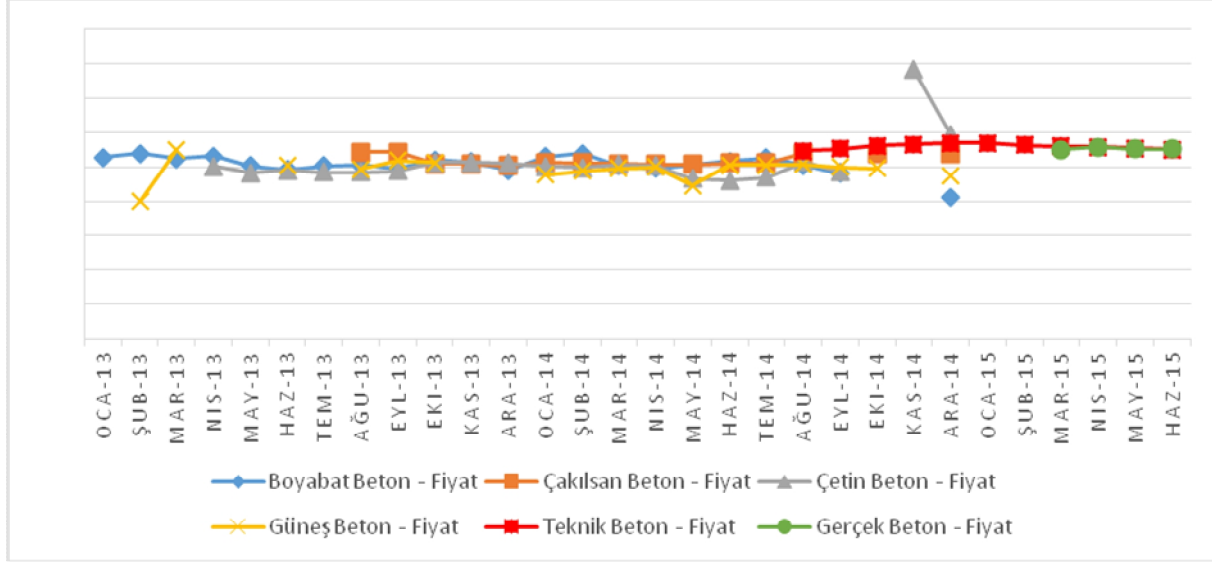
<sup>5</sup> TEKNİK BETON'un ilk fatura kesim tarihi olan 23.08.2014 tarihi ile 30.06.2015 tarihi arasındaki durumu belirtmektedir.

<sup>6</sup> Bu bölümde yer alan grafiklerde ve kararın devamındaki analizlerde C25/30 türü hazır beton satış miktarları ve verileri baz alınmıştır.

## 16-05/117-52

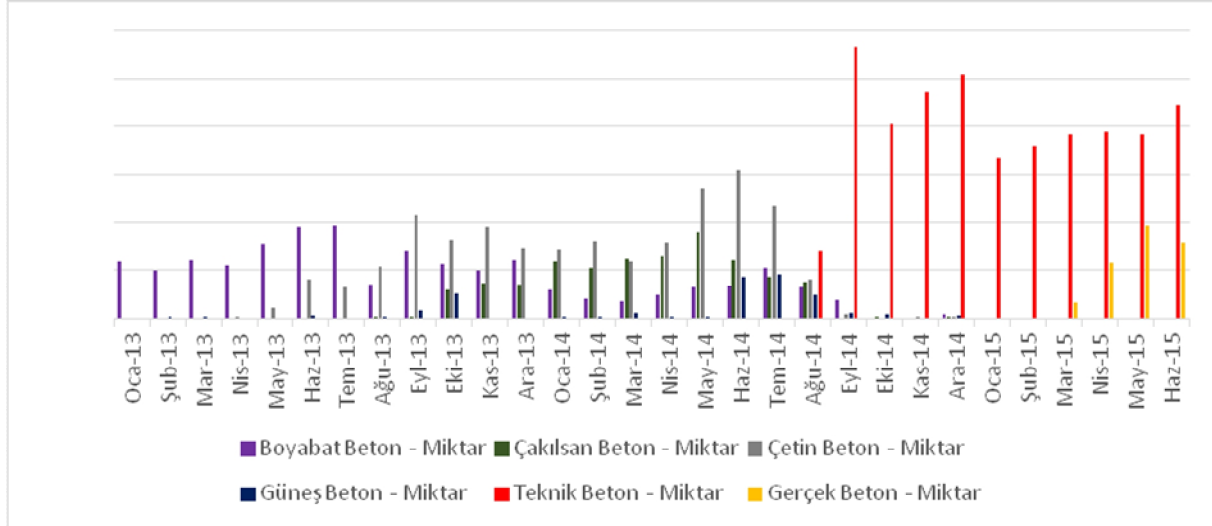
- (29) Teşebbüslerden edinilen bilgiler çerçevesinde hazırlanan Ocak 2013-Haziran 2015 dönemine ilişkin C25/30 hazır beton türünde aylık ağırlıklı ortalama satış fiyatına ve miktarlarına aşağıda yer alan Grafik 1 ve Grafik 2'de yer verilmiştir.

Grafik 1: Sinop Merkez Coğrafi Pazarı C25/30 Hazır Beton Türü Aylık Ağırlıklı Ortalama Fiyatları (TL/m<sup>3</sup>)



Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler sonucu raportörlerce yapılan hesaplamalar

Grafik 2: Sinop Merkez Coğrafi Pazarı Teşebbüslerin Satış Miktarları (m<sup>3</sup>)



Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler sonucu raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (30) KDV ve nakliye bedelleri çıkarılmış fiyat bilgisinin sunulduğu yukarıdaki Grafik 1'den, Sinop ilinin Merkez ilçesinde faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin C25/30 türü beton fiyatlarının ilgili dönemde genel olarak yatay bir seyir izlediği görülmektedir. C25/30 hazır beton türü için BOYABAT BETON'un 2013 yılının Ocak ayında (.....) TL/m<sup>3</sup> olan ortalama fiyatı, Merkez ilçesinde bulunan üretim tesisinin saldırıya uğradığı 2014 yılının Ekim ayına kadar, (.....) TL/m<sup>3</sup> ile (.....) TL/m<sup>3</sup> arasında dalgalanmıştır. BOYABAT BETON'un saldırı tarihinin ardından ilgili coğrafi pazarda satışı bulunmamaktadır.



- (31) 2013 yılı Nisan ayında faaliyetine başlayan ÇETİN BETON'a ait üretim tesisinden gerçekleştirilen hazır beton satışlarının ağırlıklı ortalama fiyatının, TEKNİK BETON tarafından kiralandığı 25.08.2014 tarihine kadarki dönemde genel olarak yatay bir seyir izlediği; (.....) TL/m<sup>3</sup> olan başlangıç fiyatının ilgili dönemde (.....) TL/m<sup>3</sup> ile (.....) TL/m<sup>3</sup> arasında değiştiği görülmüştür. Bu tarihten sonra ÇETİN BETON'un hazır beton üretimi, pazarlaması ve dağıtımı konusunda bir faaliyeti kalmamıştır. ÇETİN BETON ile aynı yıl kurulan ÇAKILSAN BETON'un da (.....) TL/m<sup>3</sup> olan başlangıç fiyatı, ilgili dönemde (.....) TL/m<sup>3</sup> ile (.....) TL/m<sup>3</sup> arasında dalgalanmıştır. TEKNİK BETON'un kurulmasıyla birlikte her iki teşebbüsün tesisindeki üretim TEKNİK BETON adına gerçekleştirilmeye başlanmış; her iki teşebbüsün de hazır beton üretimi, pazarlaması ve dağıtımı alanlarında faaliyeti kalmamıştır. Bunun yanında ÇAKILSAN BETON, var olan kum ocağı ve agrega temini faaliyetini sürdürmüş, TEKNİK BETON'a ve pazardaki diğer hazır beton üreticilerine agrega teminine devam etmiştir.
- (32) 2014 yılının Kasım ayına kadar sadece Boyabat ilçesinde üretim tesisi olan GÜNEŞ BETON'un ise Merkez ilçesinde faaliyeti oldukça sınırlı kalmıştır. İlgili dönemde Merkez ilçesinde satılan hazır betonun yalnızca %(.....) satan GÜNEŞ BETON'un fiyat seviyesi de oldukça yatay seyretmiştir. TEKNİK BETON'un faaliyete başladığı 2014 yılının Eylül ayında (.....) TL/m<sup>3</sup> olan ortalama hazır beton fiyatı ise aynı yılın Aralık ayında yaklaşık %4 oranında artarak (.....) TL/m<sup>3</sup>'e çıkmış, 2015 yılında ise her ay azalarak Haziran ayında (.....) TL/m<sup>3</sup> seviyesine düşmüştür. Soruşturma taraflarından olmayan ve 2015 yılının Mart ayında faaliyete başlayan GERÇEK BETON'un hazır beton ortalama satış fiyatı ise (.....) TL/m<sup>3</sup> seviyesinde gerçekleşmiştir.
- (33) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler ışığında, Sinop Merkez coğrafi pazarında hazır beton ortalama satış fiyatlarının 2014 yılının Temmuz-Aralık ayları arasındaki dönemde, iddia edildiği gibi (.....) TL/m<sup>3</sup>'ten (.....) TL/m<sup>3</sup>'e çıkmadığı; fiyat artışının yaklaşık %4,3 oranında gerçekleştiği tespit edilmiştir.
- (34) Soruşturmaya taraf teşebbüslerin Sinop Merkez coğrafi pazarına yaptığı satış miktarlarını gösteren Grafik 2'den TEKNİK BETON'un kurulmasının ardından ilgili coğrafi pazarda gerçekleştirilen hazır beton satışlarının neredeyse tamamını TEKNİK BETON'un karşıladığı, GERÇEK BETON'un faaliyete başlamasıyla TEKNİK BETON'un payının biraz azaldığı görülmektedir. 2013 yılının Ocak ayı ile 2015 yılının Haziran ayı arasındaki dönemde soruşturma taraflarının ve sonradan kurulan GERÇEK BETON'un ilgili coğrafi pazarda satış miktarına göre pazar paylarına aşağıdaki Tablo 4'te yer verilmiştir:

Tablo 4: Merkez Coğrafi Pazarına Yapılan Satış Miktarına Göre Pazar Payları<sup>7</sup> (%)

Teşebbüsler	2013	2014/1-8	2014/9-12	2015
BOYABAT BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÇETİN BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÇAKILSAN BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GÜNEŞ BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TEKNİK BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GERÇEK BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	100	100	100	100

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

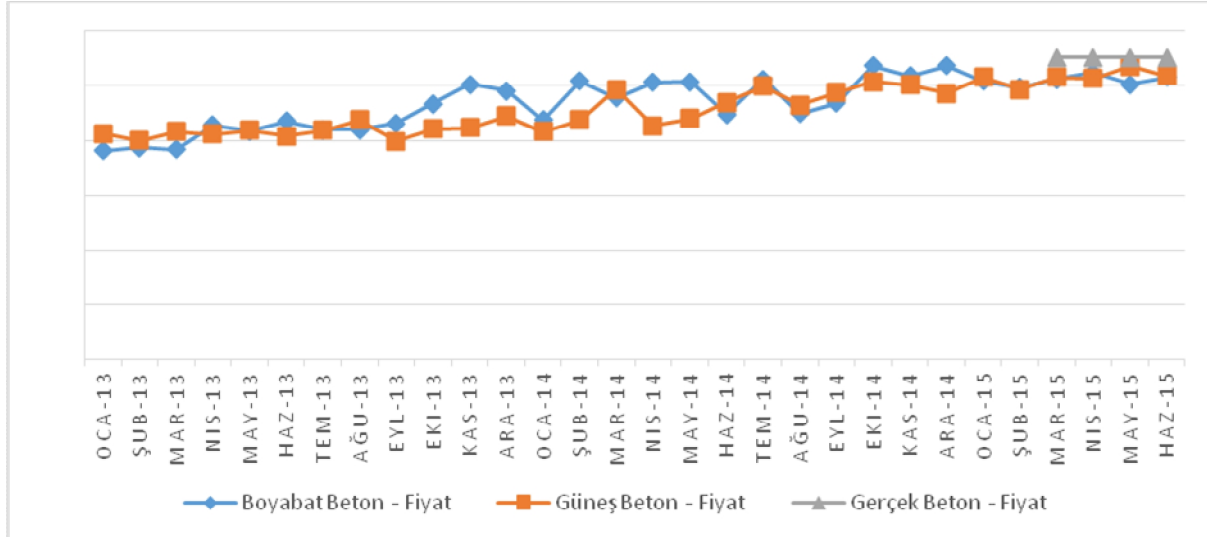
<sup>7</sup> Tabloda yer alan 2014/1-8 başlığı TEKNİK BETON'un ilk fatura kesim tarihi olan 23.08.2014 tarihinden öncesini kapsamaktadır.

- (35) Yukarıda yer alan tablodan görüldüğü üzere, 2013 yılında en büyük paya sahip olan BOYABAT BETON'un payı TEKNİK BETON kurulmadan önce de oldukça büyük bir oranda düşmüş, TEKNİK BETON'un kurulması ve Merkez ilçesinde faaliyet göstermesini sağlayan tesisinin saldırı ile işlemez hale gelmesi sonucunda sıfıra kadar inmiştir. Bununla birlikte, tesisin işlemez hale gelmesinden önce de satışlarında 2013 yılının aynı dönemine göre yaklaşık %50 oranında düşüş yaşandığı görülmektedir. 2013 yılında faaliyete başlayıp aynı yılda %(...) oranında pazar payı yakalayabilen ÇETİN BETON, TEKNİK BETON kurulana kadarki dönemde pazar payını artırmış, ancak TEKNİK BETON'un kurulması ile hazır beton alanında herhangi bir faaliyeti kalmamıştır. ÇETİN BETON ile aynı yıl kurulan ÇAKILSAN BETON da kısa sürede pazar payını artırmış ancak TEKNİK BETON'un kurulması ile hazır beton alanında faaliyeti sonlanmıştır. TEKNİK BETON'un bir diğer hissedarı GÜNEŞ BETON'un ilgili pazardaki faaliyeti ise sınırlı kalmaktadır.

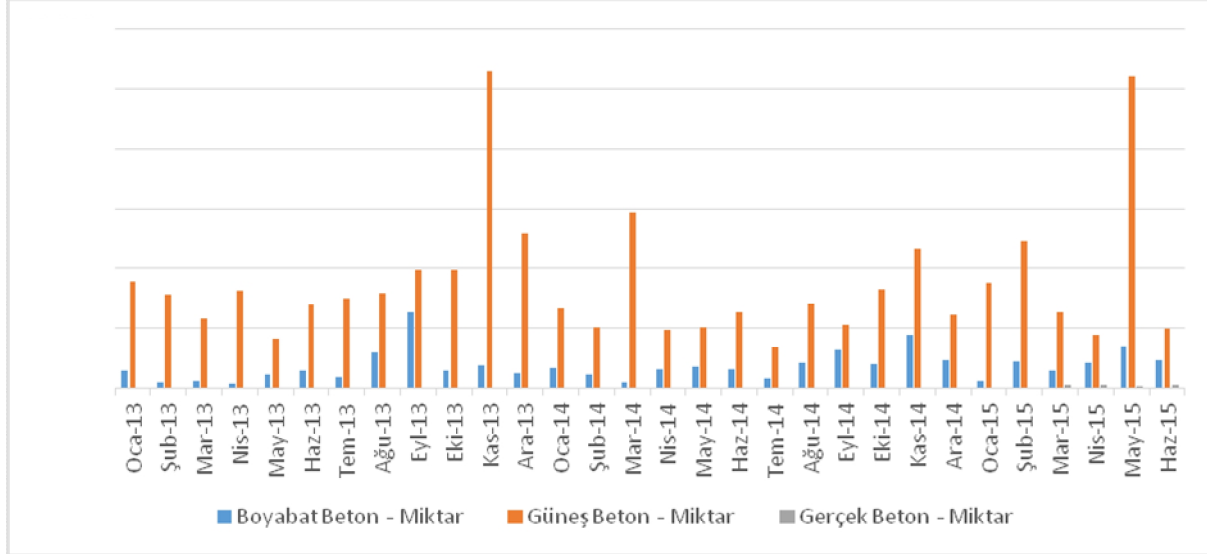
### 1.3.2.2. Boyabat Pazarına Yapılan Satışlara Yönelik Tespitler

- (36) Sinop ilinin Boyabat ilçesinde ise soruşturma döneminin başlangıcından GERÇEK BETON'un kurulduğu 2015 yılının Mart ayına kadar incelemeye konu teşebbüslerden sadece GÜNEŞ BETON ve BOYABAT BETON'un satışları bulunmaktadır. GERÇEK BETON faaliyete başladıktan sonra Boyabat ilçesine satışları olmuş, ancak oldukça düşük miktarda kalmıştır. Sinop Merkez coğrafi pazarında bulunan tesislerin Boyabat ilçesine uzaklığının 52,7-63,7 km. arasında olduğu ve Sinop ilinin coğrafi koşulları dikkate alındığında; GERÇEK BETON'un ilgili pazara satışının önemli oranda artamayacağı, ilgili coğrafi pazara satışı bulunmayan Merkez ilçesinde yerleşik TEKNİK BETON'un bu ilçeye satışının olmayacağı ya da oldukça az miktarda olacağı beklenebilecektir.
- (37) İlgili coğrafi pazarda teşebbüslerden edinilen bilgiler çerçevesinde hazırlanan Ocak 2013-Haziran 2015 dönemine ilişkin C25/30 hazır beton türünde aylık ağırlıklı ortalama satış fiyatına ve satış miktarlarına aşağıda yer alan Grafik 3 ve Grafik 4'de yer verilmiştir.

Grafik 3: Boyabat Coğrafi Pazarı C25/30 Aylık Ağırlıklı Ortalama Fiyatları (TL/ m<sup>3</sup>)



Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler sonucu raportörlerce yapılan hesaplamalar

Grafik 4: Boyabat Coğrafi Pazarı Teşebbüslerin Satış Miktarları (m<sup>3</sup>)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler sonucu raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (38) KDV ve nakliye bedelleri çıkarılmış fiyat bilgisinin sunulduğu yukarıdaki Grafik 3'ten Sinop Boyabat coğrafi pazarında faaliyet gösteren hazır beton üreticilerinin C25/30 türü beton fiyatlarının, TEKNİK BETON'un oluşturulmasından önceki dönem de dahil ilgili dönemde genel olarak artış seyri içinde olduğu görülmektedir. C25/30 hazır beton türü için BOYABAT BETON'un 2013 yılının Ocak ayında (.....) TL/m<sup>3</sup> olan ortalama fiyatı, 2014 yılının Ekim ayına kadar düzenli olarak artış göstererek (.....) TL/m<sup>3</sup>'e ulaşmıştır. Bu tarihten 2015 yılının Haziran ayına kadarki dönemde azalma göstererek (.....) TL/m<sup>3</sup> ile (.....) TL/m<sup>3</sup> arasında dalgalanmıştır. İlgili coğrafi pazardaki satışların önemli bir bölümünü sağlayan GÜNEŞ BETON'da da benzer bir durum söz konusudur. GÜNEŞ BETON'un 2013 yılının Ocak ayında (.....) TL/m<sup>3</sup> olan ağırlıklı ortalama fiyatı, kümülatif olarak yaklaşık %25 oranında artış göstererek 2015 yılının Haziran ayında (.....) TL/m<sup>3</sup> olarak gerçekleşmiştir. TEKNİK BETON'un kurulmasından sonraki dönemde her iki teşebbüs için de ortalama fiyatlarda önemli oranda artış yaşanmadığı değerlendirilmektedir. TEKNİK BETON'un faaliyetine başladığı 2014 yılının Eylül ayı ile 2015 yılının Haziran ayı arasında, BOYABAT BETON ve GÜNEŞ BETON'un ağırlıklı ortalama fiyatlarında sırasıyla yaklaşık %9,9 ve %6,4 oranlarında artış yaşanmıştır. Faaliyetine 2015 yılının Mart ayında başlayan GERÇEK BETON ise ilgili coğrafi pazara oldukça az miktarda satış gerçekleştirmiş ve bu dönemde ortalama fiyatı (.....) TL/m<sup>3</sup> olmuştur.
- (39) Soruşturmaya taraf teşebbüslerin Boyabat ilçesine yaptığı satış miktarlarını gösteren Grafik 4'ten satış miktarlarının dönemlere göre dalgalandığı anlaşılmaktadır. GÜNEŞ BETON'un 2014 yılında gerçekleştirdiği satış miktarı 2013 yılına göre toplamda %28 oranında düşerek (.....) m<sup>3</sup> olmuştur. GÜNEŞ BETON'un aksine, aynı dönemde, BOYABAT BETON'un satış miktarında %13 oranında artış gerçekleşmiştir. Ancak yine de ilgili coğrafi pazarda BOYABAT BETON tarafından gerçekleştirilen satışlar, GÜNEŞ BETON'a göre oldukça azdır.

## 16-05/117-52

- (40) 2013 yılının Ocak ayı ile 2015 yılının Haziran ayı arasındaki dönemde soruşturma taraflarının ve sonradan kurulan GERÇEK BETON'un Boyabat coğrafi pazarındaki satış miktarına göre pazar paylarına aşağıda yer alan Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5: Boyabat Coğrafi Pazarına Yapılan Satış Miktarına Göre Pazar Payları<sup>8</sup> (%)

Teşebbüsler	2013	2014/1-8	2014/9-12	2015
BOYABAT BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GÜNEŞ BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GERÇEK BETON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	100	100	100	100

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler çerçevesinde raportörlerce yapılan hesaplamalar

- (41) Tablo 5'ten anlaşılacağı üzere, GÜNEŞ BETON ilgili coğrafi pazardaki hazır beton ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılamaktadır. GÜNEŞ BETON'un ilgili coğrafi pazardaki payı TEKNİK BETON oluşturulana kadar %(.....) civarında gerçekleşmiş, TEKNİK BETON'un oluşturulmasının ardından 2014 yıl sonuna kadarki dönemde %(.....)'ye kadar inmiş, 2015 yılının ilk altı ayı sonunda tekrar eski düzeyine çıkmıştır. 2014 yılının sonuna kadar ilgili coğrafi pazarda GÜNEŞ BETON ve BOYABAT BETON dışında hazır beton üreticisi bulunmadığından, GÜNEŞ BETON'un pazar payındaki değişimler doğrudan BOYABAT BETON'un payına yansımıştır. 2015 yılında Merkez coğrafi pazarında kurulan GERÇEK BETON'un ilgili coğrafi pazara yaptığı satışlar ise ancak %(.....) oranında pay alabilmiştir.

### I.3.3. Maliyetlerde Yaşanan Değişimlere Yönelik Tespitler

- (42) Teşebbüslerin karşılaştıkları maliyetlere ilişkin hesaplamalar, hazır beton üretiminin en önemli girdileri içinde yer alan çimento, motorin ve elektrik maliyetleri esas alınarak yapılmıştır<sup>9</sup>. Teşebbüsler çimento ihtiyaçlarını Samsun ve Çorum illerinde kurulu çimento fabrikalarından ve/veya bayilerden temin etmektedir. Soruşturma taraflarından edinilen bilgilerden, Ocak 2013-Haziran 2015 döneminde ilgili teşebbüslerin tedarik ettiği çimento fiyatlarında %16 ila %25 oranları arasında artışların yaşandığı anlaşılmaktadır. TEKNİK BETON 2015 yılında agrega ihtiyacının tümünü ortaklarından tedarik etmiş, agrega temin fiyatı ise (.....) TL arasında değişmiştir. GÜNEŞ BETON faaliyeti için gerekli olan agreganın tümünü BOYABAT BETON'dan sağlamış, ortalama fiyatı (.....) TL olmuştur. İlgili pazara yeni giriş yapmış GERÇEK BETON ise agrega ihtiyacının %(.....) ÇAKILSAN BETON'dan karşılamış ve birim fiyatı (.....) TL'den gerçekleşmiştir. İlgili dönemde agrega fiyatlarında artış yaşanmadığı görülmektedir.

<sup>8</sup> Tabloda yer alan 2014/1-8 başlığı TEKNİK BETON'un ilk fatura kesim tarihi olan 23.08.2014 tarihinden öncesini kapsamaktadır.

<sup>9</sup> Hazır betonun maliyetlerinin yaklaşık %65'ini çimento ve agrega, %20'sini motorin, taşıma ve pompalama maliyetleri oluşturmaktadır (16.10.2012 tarih ve 12-50/1445-492 sayılı Kurul kararı). Çimentonun maliyetinin yaklaşık %40'ını yakıt, %21'ini elektrik oluşturmaktadır. Agreganın maliyetinin ise yaklaşık %50'sinin motorin, %10'unun elektrik olduğu ifade edilmektedir. Bu çerçevede, beton maliyetlerinin doğrudan veya dolaylı olarak %50'sinin motorin maliyetleri olduğu anlaşılmaktadır (17.09.2013 tarih ve 13-54/755-315 sayılı Kurul kararı).

- (43) Söz konusu dönemde, hazır beton üretiminde bir diğer önemli maliyet kalemi olan motorinin fiyatları<sup>10</sup> yaklaşık %4,5 oranında ucuzlamış, elektrik fiyatları<sup>11</sup> ise yaklaşık %9,3 oranında artmıştır. Doğrudan fiyat artış oranları tespit edilemeyen işçilik, malzeme, yardımcı maddeler ve diğer bütün maliyetlerle ilişkilendirilebileceği değerlendirilen üretici fiyatları endeksine göre enflasyon oranı<sup>12</sup> ise %26,3 olarak ölçülmüştür.
- (44) Bununla birlikte, yerinde incelemelerde, şikayete konu teşebbüslerin Sinop ili dışından gelen ve haricen hazır beton nakliyesi hizmeti veren nakliye araçlarının hizmet vermesini engellediklerine yahut birbirlerine bu yönde telkinde bulduklarına yönelik herhangi bir bilgi veya belgeye ulaşılamamıştır.

#### **I.4. Değerlendirme**

##### **I.4.1. 4054 sayılı Kanun'un 7. Maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ Kapsamında Değerlendirme**

- (45) Hazır beton sektöründe faaliyet gösteren GÜNEŞ BETON'un, BOYABAT BETON hissedarlarından Mustafa MAVİŞ, ÇAKILSAN BETON hissedarlarından Gülbeyaz YAZICI ve ÇETİN BETON hissedarlarından Ramazan ÇETİN'in %25'şer hisse payı ile temsil edildiği TEKNİK BETON, Sinop ilinde hazır beton sektöründe faaliyet göstermek üzere 02.09.2014 tarihinde kurulmuştur.
- (46) TEKNİK BETON hissedarlarından Gülbeyaz YAZICI, Mustafa MAVİŞ ve Ramazan ÇETİN'in her birinin, yukarıda yer alan Tablo 2'de özetlendiği üzere, Sinop ilinde hazır beton sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerde karar almaya tek başına yetecek çoğunluk hisselerine sahip olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte her bir teşebbüsün kendi hissedarları arasında yakın aile bağları olduğu anlaşılmaktadır. Bir teşebbüsün kontrol bakımından doğrudan bir gerçek ya da tüzel kişiye bağlı olmadığı, birden fazla kişinin kontrolü paylaştığı izlenimi edinilen durumlarda, hissedarlar arasında aile bağlarıyla güçlendirilmiş ortak çıkarların bulunması halinde teşebbüs üzerinde bir grubun kontrolü olduğu söylenebilir. Nitekim, Kurul'un çeşitli kararlarında<sup>13</sup> kişiler ve/veya gruplar arasında ekonomik ve ailesel bağların bulunması, bu bağların temelleri ve niteliğinin bağımsız faaliyetlerle ilişkilendirilememesi ve kişilerin çıkar birliği içinde olmaları durumunda ilgili kişilerin ve/veya grupların ekonomik bir bütünlük içerisinde kabul edilebileceği, dolayısıyla da teşebbüs üzerinde grup olarak kontrol sahibi olacağı değerlendirilmiştir. Bunun yanında "Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz"un 10. paragrafında da aile bağları, her bir olay özelinde ayrıca değerlendirilmek üzere, dolaylı kontrolün tespit edilmesinde yararlanılacak faktörler arasında sayılmıştır.

<sup>10</sup> OPET Petrolcülük A.Ş.'nin web sitesi arşivinden alınan, 05.01.2013-30.06.2015 tarihlerinde Sinop ili Merkez ilçesinde gerçekleşen motorin fiyatları esas alınmıştır.

<http://www.opet.com.tr/tr/PompaFiyatlarıArsiv.aspx?cat=4&id=34&city=44&sehir=S%u0130NOP>

<sup>11</sup> TEDAŞ'ın tarifelerinde yer alan, Diğer Tüm Dağıtım Sistemi Kullanıcıları - Dağıtım Şirketinden enerji alan tüketiciler (Görevli Tedarik Şirketinden enerji alan tüketiciler) - Tek Terimli Tarife - Sanayi - Orta Gerilim ve Aktif Enerji – Tek zamanlı bedelleri ölçüt olarak kabul edilmiştir.

<sup>12</sup> Kaynak: TÜİK Merkezi Dağıtım Sistemi Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi Veri Tabanı (Nace 2: 23.6).

2003 yılı baz alınmış ve 2013 yılı 1. ayı üretici fiyatları endeks sayısının 179,74, 2015 yılının 6. ayı endeks sayısının 226,95 olduğu görülmüştür.

<sup>13</sup> 09.01.2001 tarih ve 01-03/10-3 sayılı, 04.10.2002 tarih ve 02-61/759-307 sayılı, 08.11.2007 tarih ve 07-85/1038-400 sayılı, 08.11.2007 tarih ve 07-85/1039-401 sayılı, 07.02.2008 tarih ve 08-12/130-46 sayılı, 12.06.2008 tarih ve 08-39/520-193 sayılı Kurul kararları.

- (47) Bu bağlamda, ÇAKILSAN BETON'a ait Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi örneği incelendiğinde Gülbeyaz YAZICI'nın, aralarında aile bağları bulunan diğer iki hissedarla birlikte müdür olarak atandığı ve teşebbüsün ana sözleşmesinde yazılı faaliyetleri gerçekleştirmek üzere teşebbüsün temsil ve ilzamu için üç hissedardan herhangi ikisinin müşterek çift imzasının gerektiği anlaşılmaktadır<sup>14</sup>. Bu bakımdan Gülbeyaz YAZICI'nın ÇAKILSAN BETON'un diğer iki hissedarı ile olan yakın aile bağı nedeniyle teşebbüs üzerinde kontrol sahibi olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim yerinde incelemeler esnasında teşebbüs hissedarlarının aynı ofisi paylaştığı ve faaliyetlerini birlikte sürdürdüğü tespit edilmiş, aile üyelerinin ayrı olarak çalıştığına dair herhangi bir bilgi ve/veya belge edinilememiştir.
- (48) TEKNİK BETON'un hissedarlarından Ramazan ÇETİN, ÇETİN BETON'da aralarında aile bağı bulunan diğer hissedarlar ile birlikte müdür olarak atanmış ve müdürler teşebbüsün ana sözleşmesinde yazılı faaliyetleri gerçekleştirmek üzere münferiden veya müştereken teşebbüsü temsil ve ilzama yetkili kılınmıştır<sup>15</sup>. Ramazan ÇETİN'in teşebbüs faaliyetlerini yürütmeye münferiden yetkili kılınmış olması ve diğer hissedarlar ile olan yakın aile bağı nedeniyle, ÇETİN BETON üzerinde kontrol sahibi olduğu değerlendirilmektedir. Keza yapılan yerinde incelemelerde hissedarların ayrı çalıştığına dair herhangi bir bilgi ve/veya belge edinilememiştir.
- (49) TEKNİK BETON'un bir diğer gerçek kişi hissedarı Mustafa MAVİŞ ise soruşturmanın başladığı tarihte yine BOYABAT BETON'un %25 hissesine sahip olmakla beraber, ilgili tarihte teşebbüsün diğer hissedarı olan kardeşi İrfan MAVİŞ'in teşebbüsün müdürü olduğu<sup>16</sup> ve bunun yanında ailenin diğer şirketinde de birlikte hissedar oldukları hususları Mustafa MAVİŞ'in de BOYABAT BETON üzerinde kontrol sahibi olabileceğine işaret etmektedir. Nitekim BOYABAT BETON'un aile dışı hissedarına ait %50 oranında hissesinin İrfan MAVİŞ tarafından 06.05.2015 tarihinde devralınmasının ardından Mustafa MAVİŞ de teşebbüse müdür olarak atanmış, İrfan MAVİŞ ile birlikte teşebbüsün ana sözleşmesinde yazılı faaliyetleri gerçekleştirmek üzere münferiden teşebbüsü temsil ve ilzama yetkili kılınmıştır<sup>17</sup>. Bunun yanında raportörlerce yapılan yerinde incelemeler esnasında teşebbüs hissedarlarının aynı ofisi paylaştığı ve faaliyetlerini birlikte sürdürdüğü tespit edilmiş, aile üyelerinin ayrı olarak çalıştığına dair herhangi bir bilgi ve/veya belge edinilememiştir. Bu bakımdan Mustafa MAVİŞ'in, soruşturma dönemindeki ortaklık yapısında dahi, BOYABAT BETON üzerinde kontrol sahibi olduğu değerlendirilmektedir.
- (50) 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in (2010/4 sayılı Tebliğ) 5. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması, bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında bir devralma işlemidir. Bu tür işlemlerde, işlem taraflarının her biri devralan olarak kabul edilir.*" hükmüne yer verilmiştir. Buna göre; 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi anlamında bir ortak girişim şirketinden bahsedebilmek için, söz konusu şirketin birden fazla teşebbüsün "ortak kontrolünde" bulunması ve bu şirketin "bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirebilme" kapasitesine sahip (tam işlevsel) olması koşullarının birlikte sağlanması gerekmektedir.

<sup>14</sup> 22.05.2014 tarih ve 8574 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, sf. 1399.

<sup>15</sup> 02.11.2011 tarih ve 7934 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, sf. 647.

<sup>16</sup> 06.08.2012 tarih ve 8127 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, sf. 13.

<sup>17</sup> 06.05.2015 tarih ve 8814 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, sf. 144.

- (51) TEKNİK BETON Ortaklık Sözleşmesinin 6.2. maddesinde ortakların eşit oy hakkına sahip olduğu ve ortaklığı ilgilendirecek her türlü kararın oy çokluğu ile alınacağı hükme bağlanmıştır. “Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz” ve mehzaz mevzuatta karar alma prosedüründe istikrarlı bir çoğunluğun olmaması ve çoğunluğun her seferinde azınlık hissedarları arasındaki çeşitli ittifaklardan herhangi biriyle elde edilmesi durumunda azınlık hissedarların teşebbüsü ortaklaşa kontrol ettiğinin varsayılmayacağı ifade edilmiştir<sup>18</sup>. Bu bağlamda, TEKNİK BETON’un eşit paya sahip dört hissedarının oy çokluğuyla karar alabilmesinin karar alma prosedüründe istikrarlı bir çoğunluğun olmaması sonucunu doğurduğu değerlendirildiğinde, ortakların TEKNİK BETON üzerinde ortak kontrolünün bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla kurulan teşebbüsün ortak kontrol koşulunu sağlamaması nedeniyle ortak girişim olarak değerlendirilemeyeceği, bu bakımdan bağımsız iktisadi varlık olma koşuluna ilişkin analize gerek kalmaksızın 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme/devralma işlemi niteliğinde olmadığı anlaşılmıştır.
- (52) Öte yandan, soruşturmaya taraf teşebbüsler, soruşturma döneminde, 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme veya devralma sayılan herhangi bir işlem yapmış olsalardı, aşağıdaki tabloda sunulan 2013 ve 2014 yıllarında oluşan cirolarının aynı Tebliğ’de öngörülen eşiklerin altında olması nedeniyle, söz konusu işlemin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kurul’dan izin alınmasının zorunlu olmayacağı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, TEKNİK BETON oluşumunun, 2010/4 sayılı Tebliğ’in 5. maddesi kapsamında devralma sayılan bir ortak girişim işlemi olsaydı bildirim tabi olmayacağı ve 2010/4 sayılı Tebliğ bakımından devralma sayılabilecek olan ÇETİN BETON’a ait üretim tesisinin TEKNİK BETON tarafından beş yıllığına kiralanması işleminin, Tebliğ’de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle, Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığı görülmektedir.

Tablo 6: Teşebbüslerin 2013 ve 2014 Ciroları<sup>19</sup>

Teşebbüs Adı	2013 Ciro (TL)	2014 Ciro (TL)
BOYABAT BETON	(.....)	(.....)
ÇAKILSAN BETON	(.....)	(.....)
ÇETİN BETON	(.....)	(.....)
GÜNEŞ BETON	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (53) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler ışığında, TEKNİK BETON’un kurulması ve ÇETİN BETON’un üretim olanaklarının TEKNİK BETON tarafından kiralanması eylemlerine 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca bir işlem tesis edilmesine gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

<sup>18</sup> Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz, sf. 13, para. 66; “Commission Consolidated Jurisdictional Notice under Council Regulation (EC) No 139/2004 on the control of concentrations between undertakings” sf. 21, para. 80.

<sup>19</sup> Teşebbüslerin aynı tüzel kişilik içinde hazır beton faaliyetinden farklı olarak akaryakıt istasyonu, taşımacılık, müteahhlik gibi faaliyetleri de bulunmakta olup bildirilen cirolar ekonomik bütünlüğün toplam cirosudur. Cirolar en geniş haliyle 2010/4 sayılı Tebliğ’de öngörülen eşikleri aşmamaktadır.

## **I.4.2. 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 5. Maddeleri Kapsamında Yapılan Değerlendirme**

### **I.4.2.1. Dosya Konusu Anlaşmanın Mahiyetine İlişkin Değerlendirme**

- (54) Dosya kapsamında taraf teşebbüsler ile yapılan görüşmelerde, TEKNİK BETON'un kuruluş amacının, ortaklarının hazır beton üretimindeki giderlerinde tasarruf sağlamak, ürünlerin üretimi ve müşteriye sunumunda kaliteyi ve müşteri memnuniyetini artırarak Sinop ve çevresinde hazır beton üretiminin, pazarlamasının ve dağıtımının yapılması olduğu; bu sayede, teşebbüslerin piyasada en azından zarar etmeden faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri ifade edilmektedir. Bu amaçla, ilgili pazarda faal olan ÇAKILSAN BETON, ÇETİN BETON ve BOYABAT BETON ile pazara giriş yapmayı planlayan GÜNEŞ BETON'un, TEKNİK BETON'un üzerinden hazır beton üretimi, pazarlaması ve dağıtımı yapılması konusunda anlaşmaya vardığı anlaşılmıştır.
- (55) Yapılan anlaşma neticesinde, pazarda faaliyet gösteren en büyük iki hazır beton üreticisi olan ÇETİN BETON ve ÇAKILSAN BETON'un hazır beton üretim ve dağıtım imkânlarını TEKNİK BETON'a kiralamak ve fiilen kullanılmak suretiyle hazır beton faaliyetini sonlandırdığı görülmektedir. Bununla birlikte BOYABAT BETON ve GÜNEŞ BETON beton mikserlerinden birkaçını TEKNİK BETON'a kiralamıştır. Ayrıca yapılan görüşmelerde ihtiyaç olması dâhilinde ortakların tesislerinden TEKNİK BETON'a üretim yaptırıldığı ifade edilmiştir. Taraflar, ortakların kendi faaliyetlerini sürdürmelerinin önünde bir engel olmadığını belirtmiş ancak BOYABAT BETON'un tesisinde önce yapılan saldırı, ardından yaşanan arıza nedeniyle, GÜNEŞ BETON'un tesisinde ise belge eksikliği nedeniyle kendi namlarına üretim yapılamamıştır. GÜNEŞ BETON'un tesisinde oldukça büyük bir ölçüde TEKNİK BETON'a "santral altı" üretim yapılmıştır. Dolayısıyla, TEKNİK BETON'un oluşturulmasının ardından GERÇEK BETON faaliyetine başlayana kadar ilgili pazarda sadece TEKNİK BETON'un hazır beton faaliyeti kalmıştır. Bu bakımdan, taraflar arasındaki anlaşma, "ortak üretim ve ticarileştirme anlaşması" olarak değerlendirilmiştir.

### **I.4.2.2. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Bakımından Yapılan Değerlendirme**

- (56) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri" yasaklanmaktadır.
- (57) Yukarıda yer verildiği üzere dosya konusu, aynı pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin kurdukları yeni şirket aracılığıyla yürüttüğü ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmasıdır. "Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz" (Kılavuz)'da ortak üretim anlaşmalarının birçok şekilde ortaya çıkabileceği; bu kapsamda teşebbüslerin, birlikte kontrol ettikleri bir ortak girişim şirketinin bir veya daha fazla sayıda üretim tesisi işletmesi yoluyla veya taraflardan birinin (iş sahibi), diğer tarafa (yüklenici) bir ürünün üretimini yaptırmasını içeren fason üretim anlaşmaları gibi daha serbest şekillerde ortaklaşa üretim gerçekleştirebileceği ifade edilmektedir. Bir üretim anlaşması, teşebbüslerin pazar gücünü veya maliyetlerin benzerliğini artırıyor ya da rekabete duyarlı bilgilerin değişimini içeriyorsa, pazarda işbirlikçi sonuçlara veya pazarın rakiplere kapanmasına sebep olabilir. İşbirlikçi sonucun ortaya çıkma olasılığı, tarafların pazar gücüne ve ilgili pazarın niteliklerine bağlı olarak değişmektedir. Anlaşmadan önce tarafların değişken maliyeti homojen ürünlerde olduğu gibi büyük ölçüde benzerse, üretim maliyetlerinin de ortak hale gelmesiyle işbirlikçi sonucun ortaya çıkma ihtimali daha yüksek olacaktır. Bununla birlikte ortak dağıtım veya pazarlama gibi ticarileştirme faaliyetlerini de içeren üretim anlaşmalarının rekabeti kısıtlama riskinin, salt ortak üretime yönelik anlaşmalara kıyasla daha fazla olduğu kabul edilmektedir.



- (58) Kılavuz'da ortak ticarileştirme anlaşmalarının da yine üretim anlaşmaları gibi çok farklı şekillerde ortaya çıkabileceği ifade edilmektedir. Bu anlaşmalar, fiyat da dâhil olmak üzere, ürünün satışına ilişkin tüm ticari unsurların ortaklaşa belirlenmesine neden olabileceği gibi, dağıtım, satış sonrası hizmetlere yönelik olarak daha sınırlı şekilde de ortaya çıkabilmektedir. Kılavuz'da bu tür anlaşmaların birçok şekilde rekabetin kısıtlanmasına neden olabileceği belirtilmiştir. Buna göre, ticarileştirme anlaşmaları tarafların fiyat tespitine ve arzı kısıtlamasına neden olabilmektedir. Bunun yanında tarafların farklı coğrafi pazarlarda olduğu veya anlaşmanın karşılıklı olduğu durumlarda pazarın bölüşülmesine yönelik bir araç haline dönüşebileceği ifade edilmektedir.
- (59) Ortak satışla sınırlı anlaşmalar, genellikle rakiplerin fiyatlandırma politikalarını koordine etmeyi amaçlamaktadır. Bu tür anlaşmalar, ikame ürünler açısından taraflar arasındaki fiyat rekabetini ortadan kaldıracak şekilde, bir sipariş paylaşma sistemi çerçevesinde tarafların sunduğu ürünlerin toplam hacmini de kısıtlayabilir. Dolayısıyla bu tür anlaşmaların rekabeti kısıtlama amacı taşıma ihtimalinin yüksek olduğu kabul edilmektedir. Kılavuz'un 209. paragrafında, fiyatların genel anlamda koordine edilmesine yol açacağı sonucuna varmak mümkün olduğu sürece, taraflar anlaşma dışında münferit olarak satış yapmakta serbest olsa dahi, anlaşmanın rekabeti kısıtlama amacı taşıma olasılığının yüksek olacağı belirtilmektedir.
- (60) Son olarak, rakipler arasındaki ticarileştirme anlaşmalarının, tarafların belirli bir seviyede pazar gücüne sahip olması halinde rekabeti kısıtlayıcı etkilerde bulunabileceği; ayrıca, tarafların toplam pazar payları, %15'in üzerinde değilse 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşulların sağlanmasının muhtemel olacağı ifade edilmektedir. Tarafların pazar gücü yükseldikçe, etkinlik kazanımlarının, anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı etkilerini telafi edecek şekilde tüketicilere yansıma ihtimali o kadar düşük olacaktır.
- (61) Bir yatay işbirliği anlaşmasının rekabeti kısıtlayıp kısıtlamadığının değerlendirilmesi için, öncelikle anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı bir amacının ya da rekabeti kısıtlamaya dönük fiili ya da potansiyel bir etkisinin bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma söz konusuysa, anlaşma sonucunda ortaya çıkacak faydaların belirlenmesi, bu faydaların anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı etkilerinden daha fazla olup olmadığının ortaya konulması gerekecektir. Bir başka deyişle, rakipler arasında yapılan yatay işbirliği anlaşmaları 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilirken, öncelikle anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı olup olmadığının değerlendirilmesi, anlaşmanın 4. madde kapsamında rekabeti kısıtlayıcı olduğu tespitinin yapıldığı durumda ise 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyetten yararlanıp yararlanamayacağının tespit edilmesi gerekmektedir.
- (62) Rekabeti kısıtlama amacı bulunan bir anlaşma doğası gereği 4. madde kapsamında ihlal teşkil ettiğinden, söz konusu anlaşmanın pazardaki fiili ya da potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek bulunmamaktadır. Bir anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı amacının olup olmadığının değerlendirilmesinde anlaşmanın içeriği, ulaşmaya çalıştığı hedefler ve anlaşmanın yer aldığı iktisadi ve hukuki çerçeve dikkate alınmalıdır.
- (63) Fiyat tespiti, arz kısıtlaması, pazar veya müşteri paylaşımı gibi açık kısıtlamaların söz konusu olduğu yatay anlaşmaların rekabeti kısıtlamasının kuvvetle muhtemel olduğu kabul edildiği için, bu tür anlaşmalar, pazardaki mevcut veya potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek görülmezsin yasaklanmaktadır. Dosya kapsamında yapılan incelemelerde, sözü geçen açık kısıtlamaları gösterir nitelikte belge elde edilememiştir.

- (64) Yukarıda yer verildiği üzere, TEKNİK BETON'un kurulması ile oluşan fiili durum taraflar arasında yapılmış ortak üretim ve ticarileştirme anlaşması olarak değerlendirilmiştir. İlgili ürün pazarı olan hazır beton sektörü, Kurul'un birçok kararına konu olmuştur ve pazar özellikleri detaylıca bilinmektedir. Hazır beton homojen nitelik arz eden bir ürün olup teşebbüslerin üretim, pazarlama ve dağıtım maliyetleri benzerlik teşkil etmektedir. Bununla birlikte sektördeki üretim ve dağıtım teknikleri de yıllardır değişmemektedir.
- (65) Dosya kapsamında edinilen bilgilerden, Merkez coğrafi pazarının anlaşma öncesi yoğunlaşmış bir yapıda olduğu anlaşılmaktadır. İlgili coğrafi pazardaki paylarının toplamı %(...) olan ÇETİN BETON ve ÇAKILSAN BETON'un hazır beton faaliyetlerinin tümünü TEKNİK BETON'a aktarması ile söz konusu anlaşma neticesinde pazarın yapısı daha da yoğunlaştırılmıştır. TEKNİK BETON'un oluşturulduğu dönemde ortaklara ait diğer iki tesiste farklı nedenlerle üretim yapılamadığı için, GERÇEK BETON pazara giriş yapana kadar, Merkez coğrafi pazarında sadece TEKNİK BETON faaliyet göstermiştir. Bu süreçte, BOYABAT BETON ve GÜNEŞ BETON kendi namlarına faaliyetlerine devam edebilseler dahi, ilgili ürün pazarı gibi homojen nitelik arz eden bir ürünün bulunduğu ve oldukça yoğunlaşmış bir pazarda, bu şekilde ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmasına gidilmesinin, genel anlamda fiyatların koordine edilmesi, üretim miktarının belirlenmesi ve müşteri veya bölge paylaşımı gibi rekabetçi sorunlara yol açacağı sonucuna varmak mümkündür. Nitekim ilgili ürün pazarı ve coğrafi pazar, yukarıda yer verilen yatay işbirliği anlaşmalarının rekabetçi sorun yaratabileceği kabul edilen pazar özelliklerini büyük ölçüde göstermektedir.
- (66) Bu çerçevede, ilgili dönemde pazarda hâlihazırda faaliyet gösteren teşebbüslerin tamamının ve bir potansiyel rakip teşebbüsün ortak üretim, pazarlama ve dağıtım faaliyetine girmiş olmasının taraflara önemli bir pazar gücü sağladığı ve olası rekabetçi davranışların önüne geçtiği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, tarafların her biri kendi faaliyetlerini ayrıca sürdürseler dahi, ilgili pazarın yukarıda değerlendirilen özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, TEKNİK BETON oluşumunun ve bu oluşum üzerinden yürütülen ortak üretim ve ticarileştirme faaliyetlerinin, teşebbüslerin fiyat ve üretim miktarının koordine edilmesine yol açma ihtimalinin yüksek olduğu kanatine varılmıştır. Ayrıca, herhangi bir ortak üretim ve ticarileştirme anlaşması olmasa dahi, TEKNİK BETON'un mevcut hissedarlık ve kontrol yapısının ilgili pazarda teşebbüslerin faaliyetleri arasında koordinasyona yol açma ihtimalinin yüksek olduğu değerlendirilmektedir.
- (67) Dolayısıyla, dosya konusu TEKNİK BETON oluşumunun ve TEKNİK BETON vasıtasıyla yürütülen ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmasınının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu tespit edilmiştir.

#### **1.4.2.3. 4054 sayılı Kanun'un 5. Maddesi Bakımından Yapılan Değerlendirme**

- (68) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarınının 4. madde uygulamasından muaf tutulabilmesi için aynı maddede sayılan dört şartın tamamını sağlaması gerektiği düzenlenmiştir. Buna göre 4. madde kapsamında giren bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için: (a) malların üretim veya dağıtımını ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması, (b) tüketicinin bundan yarar sağlaması, (c) ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması, (d) rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması şartlarının tamamını sağlaması gerekmektedir.

- (69) Yukarıda ayrıntılı olarak yer verilen açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, ilgili ürün ve Merkez coğrafi pazarında faaliyet gösteren dört teşebbüs arasında TEKNİK BETON'un kurulması vasıtasıyla gerçekleştirilen ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu değerlendirilmektedir. Ancak, "Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz"da yer verildiği üzere, ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmaları önemli etkinlik kazanımları sağlayabilmektedir. Bu çerçevede 5. madde değerlendirmesi için dikkate alınması gereken etkinliklerin tarafların faaliyetlerine ve ilgili ürün pazarının niteliğine göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, özellikle soruşturma taraflarının savunmalarında öne sürdükleri unsurların da göz önüne alınması suretiyle, muafiyet değerlendirmesi yapılmıştır.
- (70) Dosya konusu TEKNİK BETON'un oluşturulmasından önce, Sinop Merkez coğrafi pazarında faaliyet gösteren hazır beton üreticilerine ve pazar paylarına, yukarıda yer alan Tablo 4'te yer verilmiştir. TEKNİK BETON'un oluşturulması ile birlikte, ilgili coğrafi pazarda hâlihazırda kurulu üç tesisten ÇETİN BETON ve ÇAKILSAN BETON'a ait ikisi tamamen TEKNİK BETON adına faaliyet göstermeye başlamıştır. Böylelikle, ilgili coğrafi pazardaki toplam payları %(.....) olan iki teşebbüs hazır beton alanındaki tüm faaliyetlerini TEKNİK BETON'a kaydırmış, dolayısıyla yoğunlaşmış bir yapıda olan ilgili coğrafi pazar daha da yoğunlaşmış hale gelmiştir. Bunun yanında, ilgili ürün pazarının nitelikleri ve TEKNİK BETON'un oluşturulmasından evvel ilgili coğrafi pazara giriş yapmayı planlayan potansiyel bir rakip olan ve oluşumdan kısa bir süre sonra üretim tesisinin kurulumunu gerçekleştiren GÜNEŞ BETON ile hâlihazırda faaliyet gösteren BOYABAT BETON'un oluşumunda hissedar olmaları da göz önünde bulundurulduğunda, oluşumun ardından ilgili ürün ve coğrafi pazarının ciddi rekabetçi endişelere yol açacak şekilde yoğunlaştığı değerlendirilmektedir. Fiili rekabet bakımından pazardaki rakiplerin pazar payları önemli bir gösterge olmakla birlikte mevcut rakiplerin rekabet etme güdülerinin ve kapasitelerinin de incelenmesi gerekmektedir.
- (71) 2015 yılının Mart ayında faaliyetine başlayan GERÇEK BETON'un sahip olduğu üretim imkânlarının diğer teşebbüslere nazaran daha kısıtlı olması nedeniyle<sup>20</sup>, oluşuma önemli oranda rekabetçi bir baskı yaratmasının mümkün olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla, soruşturmaya taraf teşebbüslerin, TEKNİK BETON'un oluşturulduğu tarihte ilgili pazardaki tüm hazır beton üreticileri ile pazara giriş yapmayı muhtemel GÜNEŞ BETON olduğu ve bu dönemde alıcıların alternatif bir temin kaynağının bulunmadığı dikkate alındığında, "ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kaldırılmaması" kıstasının karşılanmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Bu bakımdan, soruşturma konusu ortak üretim ve ticarileştirme anlaşması ile TEKNİK BETON'un mevcut hissedarlık ve kontrol yapısıyla oluşumuna 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınmayacağı kanaati hâsıl olmuştur. Bununla birlikte, tarafların savunmalarında ifade ettikleri etkinlik kazanımlarına ilişkin değerlendirmelere de yer verilmesinde fayda bulunmaktadır.

---

<sup>20</sup> Yapılan yerinde incelemelerde GERÇEK BETON'un üretim tesisinin (.....) adet beton pompası ve (.....) adet beton mikseri ile faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir. İlgili pazarda TEKNİK BETON fiilen kullandığı iki tesiste toplam (.....) adet pompa ve (.....) adet beton mikseri, GÜNEŞ BETON'a ait iki tesiste (biri farklı coğrafi pazarda olmak üzere) toplam (.....) adet pompa ve (.....) adet beton mikseri, BOYABAT BETON'a ait (.....) tesiste (biri farklı coğrafi pazarda olmak üzere) toplam (.....) adet pompa ve (.....) adet beton mikseri bulunmaktadır.

- (72) Tarafların yaptığı savunmalarda, TEKNİK BETON'un kurulması ile birlikte maliyetlerin düşürülmesi, daha kaliteli hammadde kullanılarak zamanında ve uygun fiyatla satış yapılması gibi etkinlik kazanımlarının sağlandığı ve TEKNİK BETON'un tüketici yararına bir şirket halini aldığı ifade edilmiştir. Dosya kapsamında edinilen bilgi ve belgelerden, TEKNİK BETON'un oluşturulması ile birlikte ilgili ürün pazarında etkinlik sağlayabilecek yeni bir üretim metodunun ya da ürünün geliştirilmesine yönelik yeni bir yatırım yapılmadığı; mevcut üretim kaynaklarının ortak kullanımından kaynaklanan bir maliyet etkinliği yaratıldığı anlaşılmıştır. "Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz"da bu tür etkinlikler kabul edilebilir kazanımlar olarak belirtilmiştir. Ancak bu kazanımların anlaşmanın getirdiği rekabet kısıtlarının doğuracağı zararları telafi etmesi ve tüketicinin bundan yarar sağlaması gerekmektedir. Zira söz konusu Kılavuz'un 45. paragrafında " ... anlaşmanın yarattığı rekabet kısıtı ne kadar büyük ise etkinlik kazanımlarının ve tüketiciye yansımalarının o denli büyük olması gerekir. Anlaşmanın doğurduğu rekabet kısıtı büyük ve anlaşmadan doğan etkinlik kazanımları az ise anlaşmanın 4. maddenin yasaklayıcı hükmünden muaf olması ihtimali azalmaktadır... " ifadesi yer almaktadır. TEKNİK BETON'un kurulması ile birlikte fiyatlarda önemli oranda değişiklik yaşanmadığı görülmüş olmakla birlikte, anlaşma neticesinde ilgili pazardaki rekabetin büyük ölçüde ortadan kalkması nedeniyle kısa vadeli etkinlik kazanımları gerçekleşse dahi bu etkinlik kazanımlarının, inovasyonun azalması, fiyatların artması ve kaynakların etkin kullanılmaması gibi uzun vadeli negatif etkileri telafi edemeyeceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, "Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz"da ifade edildiği ve dosya konusu anlaşma bakımından da geçerli olduğu üzere, tarafların pazar gücünün yüksek olması halinde ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmaları neticesinde edinilen etkinlik kazanımlarının, anlaşmanın rekabeti bozucu etkilerini telafi edecek şekilde tüketiciye yansıtılma ihtimali düşük olacaktır.
- (73) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmelerin ışığında, soruşturma taraflarınca belirtilen etkinlik kazanımlarının, anlaşmanın rekabeti bozucu etkilerini telafi edecek nitelikte olmadığı kanaatine varılmıştır.

#### **1.4.3. Savunmalar ve Değerlendirmesi**

- (74) Hazır beton satışlarında fiyatların artmadığına yönelik yapılan savunmada; beton üretimi için gerekli olan çimento ve diğer hammadde (agrega, su, kimyasal ve mineral katkıları) kaynaklarının dağınık bölgelerde olması nedeniyle bu kaynakların çıkarılıp taşınması maliyetinin oldukça yüksek olduğu ve pahalılaştıran çimento ve yakıt ücretlerinin piyasa fiyatının belirlenmesinde etkili olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte, Türkiye Hazır Beton Birliği'nin beton üretiminde kullanılan çeşitli kalemlere ait fiyatlardaki artış sebebiyle arz talep dengesinin bozulduğuna, bu durumun da beton fiyatlarının yükselmesine işaret ettiğinden bahsedilmiş ve ayrıca, soruşturma raporunda belirtilenin aksine hammadde gibi hazır beton üretimi için esas oluşturan kalemlerin fiyatlarında artışların olduğu ifade edilmiştir.
- (75) Yukarıda teşebbüslerin hazır beton satışlarına ilişkin tespitlerin değerlendirildiği bölümde ilgili teşebbüslerin hazır beton fiyatlarının nispeten yatay bir seyir izlediği, dolayısıyla fiyatlarda önemli bir artışın bulunmadığı belirtilmiştir. Bunun yanında soruşturmaya taraf teşebbüslerin karşılaştıkları maliyetlere yönelik detaylı inceleme ve tespitler yukarıda "Maliyetlerde Yaşanan Değişimlere Yönelik Tespitler" başlığı altında yapılmıştır. Maliyetlerin değerlendirildiği bu kısımda hazır beton üretimi için esas oluşturan çimento, elektrik vs. gibi kalemlerin fiyatlarında artış olduğuna, taraflarca temin edilen agreganın fiyatında önemli değişiklikler olmadığına ve ilgili dönemde motorin fiyatlarında düşme görüldüğüne değinilmiştir.

- (76) Savunmalarda taraflar arasında akdedilen ortaklık sözleşmesi neticesinde hiçbir şirketin bağımsız tüzel kişiliğini kaybetmediği, ortakların bağımsız olarak faaliyetlerini sürdürdüğü; GÜNEŞ BETON'un adi ortaklık sonrası Sinop Merkez coğrafi pazarında bir beton santrali kurduğu ve faaliyetine devam ettiği belirtilmiştir. Savunmaların ortaklığın kurulma amacına yönelik değerlendirme yapılan bölümünde; ortaklığın ortakların ellerindeki makine, ekipman ve sermayelerini bir araya getirip organizasyon yapısını güçlendirerek maliyetleri düşürmek ve daha verimli üretim yapmak amacıyla kurulduğu ifade edilmiştir. Bu konsolidasyon ile malzeme alımında daha iyi şartlar ve vadeler alındığı, yeni organizasyon yapısı sayesinde beton pompası ve mikserlerinin daha verimli kullanılması neticesinde yakıt maliyetinin önemli oranda düşürüldüğü; benzer bir şekilde yeni yapı ile birlikte aynı metreküp üretim hacminde ortaklık öncesi 70'e yakın olan çalışan sayısının 30 kişiye kadar indirildiği belirtilmiştir. Maliyetlerde sağlanan avantaj neticesinde ortakların Bafra'daki hazır beton firmalarından daha ucuza mal verebildiği, bu sayede Samsun'un Sinop'a yakın Yakakent ilçesine hazır beton sevk eder duruma geldiği, dolayısıyla kendilerine yeni bir pazar oluşturdukları ifade edilmiştir. Bunun yanında, ortaklık kurulmadan önce (.....TİCARİ SIR.....), BOYABAT BETON'un santral sahasının saldırıya uğraması nedeniyle üretiminin aksadığı ve faaliyetinin durduğu, GÜNEŞ BETON'un ise Sinop'taki faaliyetlerinin sınırlı olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle de, ortaklık kurulmadan önce faaliyetleri olmayan bu üç firmanın tüketiciye ve rekabet halinde olduğu veya işbirliği yaptığı diğer firmalara bir yararının bulunmadığı ifade edilmiştir.
- (77) Kararda bu bilgiler göz önünde bulundurulmuş ve özellikle "4054 Sayılı Kanun'un 5. Maddesi Bakımından Yapılan Değerlendirme" başlıklı bölümde ileri sürülen yukarıdaki hususlar değerlendirilmiştir. Bunun yanında soruşturma sürecinde (.....TİCARİ SIR.....). Bu doğrultuda, tarafların beyanı esas alındığında dahi, yapılan savunmanın geçerli olamayacağı değerlendirilmektedir. Geçmiş tarihli Kurul kararlarında<sup>21</sup>, kriz nedeniyle 4. madde kapsamında rekabete aykırılık teşkil edebilecek bir anlaşmaya taraf olduğuna yönelik bir savunmanın tüm sektörü etkileyen bir krizin varlığında dahi; ancak çok istisnai durumlarda kabul edilebileceği ifade edilmiştir. Kaldı ki, soruşturma konusu olayda sektöre yayılmış bir kriz bulunmamaktadır.
- (78) Savunmalarda ortaklığın kurulmasından sonra piyasada aleyhe bir fiyat politikası uygulanmadığı, 2012 yılında çimento fiyatlarının (.....) TL bandında iken çimento, mazot ve diğer girdilerin artmasına ve yıllara göre enflasyon artışına rağmen 2015 yılı güncel fiyat durumunun C-25 türü betonda (.....) TL, C-30 türü betonda (.....) TL civarında seyrettiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, Sinop'a komşu illerdeki hazır beton fiyatları dikkate alındığında, fiyatlarda aleyhe bir artma veya azalma olmadığı, Samsun'da C-25 türü hazır beton fiyatının (.....) TL, C-30 türü hazır beton fiyatının (.....) TL, Kastamonu'da ise C-25 türü hazır beton fiyatının (.....) TL, C-30 türü hazır beton fiyatının (.....) TL civarında olduğu ifade edilmiştir. Teşebbüsler ayrıca ortaklık sonrası maliyetlerde azalma sağlanarak alıcılara uygun fiyatla hazır beton sunulabildiğini ifade etmiştir. Buna örnek olarak da ilgili pazarda hazır beton fiyatının 2012 yılı seviyesinde olması gösterilmektedir. Ek olarak, piyasada oluşan fiyatın makul olduğu, bunun da tarafların tekelleşmeye yönelik niyetinin olmadığına dair önemli bir gösterge olduğu ifade edilmiştir.

<sup>21</sup> 03.08.2007 tarih ve 07-64/794-291 sayılı, 25.11.2009 tarih ve 09-57/1393-362 sayılı Kurul kararları

- (79) Taraflarca Sinop ilinde oluşan hazır beton fiyatlarının çevre illerle kıyaslanması ile ifade edilmeye çalışılan hususun, tarafların piyasada oluşan fiyatın makul olduğuna yönelik savunmaları ile paralellik arz ettiği, zira hem hazır betonun nitelikleri hem de bölgenin coğrafi koşulları nedeniyle komşu illerden rekabetçi bir baskı hissedilmediği değerlendirilmektedir. Dosya kapsamında teşebbüslerin 01.01.2013 ila 30.06.2015 tarihleri arasında hazır beton satışları incelenmiştir. Yapılan inceleme neticesinde, taraflar arasında yapılan anlaşmanın ardından hazır beton fiyatlarında önemli oranda değişimler yaşanmadığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte, rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma neticesinde fiyatın belirgin bir şekilde artıp artmamasının ya da makul olup olmamasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılığı etkilemeyeceği değerlendirilmektedir<sup>22</sup>. Bu bakımdan, anlaşma neticesinde ilgili ürün fiyatında incelenen dönemde önemli oranda artışların yaşanmamış olmasının anlaşmanın 4. maddeye aykırılığını etkilemediği; "Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz"un 11. paragrafında yer verildiği üzere taraflara uygulanacak idari yaptırımın tespiti ile ilgili olabileceği değerlendirilmektedir.
- (80) Savunmalarda, tarafların ticari zorlukların gerektirmesi sebebiyle bir araya geldikleri, taraflardan birinin diğerini devralmadığı, dolayısıyla söz konusu ortaklığın bu haliyle Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar kapsamına girmediği, taraflardan biri diğerlerini devraldığında ya da kurulan ortaklığın sözleşmesi "kararların oybirliğiyle alınacağı" doğrultusunda tadil edildiğinde işlemin Kanunun 7. maddesi hükümlerine tabi olacağı ve eşikleri aşmaması nedeniyle de bildirim tabi olmayacağı ifade edilmiştir.
- (81) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulmasının, aynı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca devralma sayılacağı düzenlenmektedir. TEKNİK BETON'un 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi anlamında ortak girişim olarak değerlendirilmesi sadece ortak kontrol koşulunun sağlanmasına değil ayrıca bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirebilme koşulunun da sağlanmasına bağlıdır. Diğer yandan TEKNİK BETON oluşumu 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde tam işlevsel bir ortak girişim olsaydı dahi, koordinasyon doğurucu etkilerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesinin gerekeceğinin ve bu değerlendirmede oluşuma pazarda hâlihazırda faaliyet gösteren tüm teşebbüslerin ve bir potansiyel rakibin dâhil olduğunun, tarafların toplam pazar payının son derece yüksek olduğunun, hazır beton ürün pazarının niteliklerinin, Sinop ilinin coğrafi koşullarının ve talep yapısının komşu pazarlarda faaliyet gösteren teşebbüslerin girişini zorlaştırıcı özelliklerinin, diğer bir deyişle mevcut durumda yapılan değerlendirmelerde dikkate alınan hususların yine dikkate alınacağından gözden kaçırılmaması gerekmektedir.
- (82) Savunmalarda, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle ilişkili olarak, TEKNİK BETON'un (.....) adet pompayla faaliyetine başladığı, böylece mikser ve işçi sayısından tasarruf edildiği ve bu şekilde ortaklığın ekonomik ve teknik açıdan iyileşme gösterdiği, tarafların ürünlerin üretimi ve müşteriye sunumunda kaliteyi artırarak azami müşteri memnuniyeti sağlamak konusundaki deneyimlerini bir araya getirdiği, dolayısıyla, daha geniş bir çevreye satış, pazarlama ve dağıtım yaptıkları ve tüketicinin bundan yarar sağladığı, tarafların ne fiyatı çok düşük tutarak yıkıcı fiyat uygulamayı ne de fiyatları çok yükselterek aşırı bir kar elde etmeyi amaçladıkları, soruşturmaya konu firmaların hiçbirinin tek başına fiyat yükseltebilecek veya azaltabilecek güce sahip olmadıkları ve dolayısıyla, piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmadığı ve sayılan amaçların elde edilmesi için rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanmadığı belirtilmiştir. TEKNİK BETON

<sup>22</sup> Zira Danıştay 13. Dairesi de 27.05.2008 tarih, 2006/161 E., 2008/4459 K. sayılı kararında bu hususa yer vermiştir.

ortaklarından birinin ayrıca bir hazır beton tesisi kurmasının ve ortaklığın, hâlihazırda rakibi konumunda bulunan GERÇEK BETON'a karşı piyasa dışına itici faaliyetlerde bulunmamasının ortaklığın herhangi bir tekelleşme faaliyeti içinde olmadığına kanıtı olacağı belirtilmiştir.

- (83) Yukarıda karara konu anlaşma taraflarının pazarda hâlihazırda faaliyet gösteren tüm hazır beton üreticisi teşebbüsler ile bir potansiyel rakip hazır beton firmasını içermesi nedeniyle söz konusu anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (c) bendini karşılamadığı üzerinde durulmuş, bu nedenle muafiyet alamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Yukarıda yer verildiği üzere, ilgili koşula dair taraflarca getirilen açıklama, ürün fiyatına ve tarafların tek başına fiyat yükseltebilecek veya azaltabilecek güce sahip olmadıklarına yönelik olup söz konusu açıklamanın kararda yer verilen tespitlere ilişkin olmadığı değerlendirilmektedir.
- (84) Savunmalarda, TEKNİK BETON ortaklığından Mustafa MAVİŞ'in Eylül ayı başında ortaklıktan ayrıldığı, ortaklık bünyesine getirdiği araçlarını da ortaklıktan çektiği, Eylül ayının başından itibaren Kabalı Köyü Sinop adresindeki hazır beton tesisinde BOYABAT BETON namına üretim ve satış faaliyetine başladığı, ortaklıktaki üretim ve satış faaliyetini de bir süre sonra azaltarak sonlandırdığı, TEKNİK BETON ortaklığının da 2015 yılının 9. ayında sona erdiği ifade edilmiştir.

#### **1.4.4. Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Yönetmelik) Kapsamında Değerlendirme**

- (85) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasında; *"Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."* hükmü yer almaktadır.
- (86) Bu bağlamda soruşturma tarafı teşebbüslerin yaptığı yatay işbirliği anlaşması neticesinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği kanaati olduğundan, söz konusu teşebbüslere 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve ilgili Yönetmelik hükümleri uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (87) Bu çerçevede, soruşturmaya taraf teşebbüslerin yatay işbirliği anlaşması yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmesi, Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca diğer ihlaller kategorisinde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme kapsamında, pazarın ölçeğinin küçük olması ve ilgili ürün pazarında hazır beton fiyatlarında belirgin bir artış olmaması dikkate alınarak temel para cezası %0,5 oranında belirlenmiştir. TEKNİK BETON oluşumuna son verilmiş olması nedeniyle, bu husus Yönetmelik'in 7. maddesi hükümleri uyarınca hafifletici unsur olarak kabul edilerek temel para cezasının 3/5 oranında indirilmesi, böylece hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslere 2014 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren %0,2'si oranında idari para cezası verilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

**J.SONUÇ**

(88) 26.03.2015 tarih, 15-13/184-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. Ramazan Çetin Teknik Hazır Beton Ortaklığı (TEKNİK BETON) oluşumunun ve TEKNİK BETON vasıtasıyla yürütülen ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmasının, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin kapsamında olduğuna OYBİRLİĞİ ile,
2. TEKNİK BETON oluşumuna ve TEKNİK BETON vasıtasıyla yürütülen ortak üretim ve ticarileştirme anlaşmasına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartları taşımadığı için bireysel muafiyet tanınamayacağına, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmeleri nedeniyle adı geçen şirketlere aynı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince idari para cezası verilmesi gerektiğine OYÇOKLUĞU ile,
3. Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, ikinci fıkrası ve 7. maddesi hükümleri uyarınca 2014 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren % 0,2'si oranında olmak üzere;
  - Çakılsan Yapı Mal. Taş. İnş. Taah. Hafr. San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye 13.128,64 TL
  - Çetin Nakl. Yakıt San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye 56.273,35 TL
  - Dostlar Kum Çakıl İnş. Müt. İhr. İth. San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye 26.125,34 TL
  - Magtaş Mad. İnş. Pet. Ür. Oto. Taş. Ürt. San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye 10.770,69 TL
  - Ramazan Çetin Teknik Hazır Beton Ortaklığı'na 12.619,96 TL

idari para cezası verilmesine OYÇOKLUĞU ile, Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.



**Rekabet Kurulu'nun 18.02.2016 Tarih ve 16-05/117-52 Sayılı Kararına  
KARŞI OY**

Rekabet Kurulu çoğunluğunun haklarında soruşturma yapılan teşebbüslere idari yaptırım uygulanması yönündeki kararına, dosya konusu iddialara yönelik bireysel muafiyet koşullarının gerçekleşmesi nedeniyle katılmıyoruz.

Şöyle ki;

Sinop ili ve ilçelerinde hazır beton işi ile iştigal etmekte olan haklarında soruşturma yürütülen teşebbüsler, bölgenin coğrafi şartlarından da kaynaklanan sebeplerle, maruz kalmış oldukları kaynak ve ekipman kıtlığı nedeniyle tamamen ticari koşulların gerektirdiği biçimde aralarında karar alarak fiili olarak faaliyetlerine son vererek tek bir teşebbüs adı altında faaliyetlerine sürdürmek biçiminde oluşan eylemlerinin; ekipman, işgücü ve yakıt tasarrufuna neden olduğu, bu şekilde sağlanan ticari avantajın tüketiciye aksettirildiği, aynı dönemde ilgili coğrafi pazarda hazır beton fiyatlarının yatay bir seyir izlediği dolayısıyla teşebbüslerin amaçlarına uygun olarak bu girişimin tüketici yararına maliyetlerin düşmesi sonucunu doğurduğundan, beklenen faydayı sağladığı, etkinlik doğurucu bir işlem niteliğinde olduğu, bu dönemdeki fiyatlardaki seyir gözetildiğinde aşırı kar elde etme güdüsüne rastlanmadığı, yine aynı dönemde bir başka teşebbüsün de pazara girerek faaliyetine başlaması, hazır beton yatırımlarının yüksek maliyet gerektirmemesi karşısında, pazara giriş engelinin de bulunmadığı, tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde 4054 sayılı yasanın 5'nci maddesinde belirlenen bireysel muafiyet koşullarının somut dosya açısından oluştuğu anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan soruşturma konusu teşebbüslerin kendi hukuki varlıklarına son vererek, tek bir teşebbüs altında birleşmeleri halinde işlemin ciro eşiklerinin altında kalması nedeniyle 4054 sayılı yasa bağlamında bir müdahalede bulunmak mümkün değildir. Fiili olarak faaliyetlerine son verip hukuki varlıklarını devam ettirme biçimindeki davranış ihmal edilebilir bir bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu durumdan soruşturma konusu olan teşebbüsleri sorumlu tutma hakkaniyet kuralları ile bağdaşmayacaktır.

Kabule göre de;

Soruşturma dosyası içeriğinden de anlaşılacağı üzere çoğunlukça ihlal kabul edilen davranışın bir yıldan fazla bir zaman sürmesi nedeniyle teşebbüsler hakkında belirlenen cezanın yönetmelik hükümlerine göre yarı oranda artırılması gerekirken bir yıldan az kabul edilerek ceza eksik belirlendiğinden,

Yine hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerden Çetin Nakl. Yakıt San.ve Tic.Ltd Şti ve Dostlar Kum Çakıl İnş. Müt. İhr. İth. San.ve Tic.Ltd Şti bakımından ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirleri içindeki paylarının çok düşük olması nedeniyle ihlalde bulunan diğer teşebbüslerden ayrık biçimde ceza yönetmelik hükümleri ve hukukun genel prensipleri gözetilerek daha az oranda cezaya hükmedilmesi görüşünde olduğumuzdan Kurul Çoğunluğuna katılmıyoruz.

**Doç.Dr.Tahir Saraç**  
**Kurul Üyesi**

**Kenan Türk**  
**Kurul Üyesi**